

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CZV

Student: Markéta IMLAUFOVÁ

Obor: ČJ - ZSV

**Název práce v českém jazyce: Člověk proti pokušení: Mefistofelské svádění
v českém dramatu 70. a 80. let 20.století**

**Název práce v anglickém jazyce: Resisting Temptation: Mephistophelian
seduction in Czech Theatrical Drama of
the 1970's and 1980's**

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Interpretační rámec

Práce je velmi vhodně založena ve třech odlišných typech dramatických textů, které přitom vychází ze stejného dramatického principu. Její výkladová struktura je přehledná a pečlivě vedená. Pečlivost místy přechází v nadbytečnost (vysvětlování archetypu či mýtu se na ploše práce, která může s těmito pojmy pracovat se samozřejmostí neproblematických pojmových nástrojů, nutně inklinuje k tezeviznímu truismu). Tyto vstupní pasáže a pasáže osvětlující principy pokušení v evropské či křesťanské tradici ukazují na modelového čtenáře, jenž je někým z pomyslného okruhu autorčiných vrstevníků, a jemuž je třeba osvětlovat i obecně známé věci. Zde by bylo na místě více autorského sebevědomí a náročnější modelový čtenář. Domnívám se, že zanoření tohoto výkladu do následujícího interpretačního textu (např. ve formě poznámek pod čarou) by zpřehlednilo výstavbu argumentačního rámce. Naopak pasáže, kde dochází k přímému významovému spojení svobody a (tedy individuální) morálky a pokušení, ukazují na klíčové principy výkladového schématu a jsou z hlediska založení práce nejenom nutné, ale jasně vyložené (s. 16-18). Redundantní shledávám i pasáže osvětlující historické souvislosti normalizace. Z pohledu souvislého výkladu představují zdržování a odbočky. Otázky vzbuzuje nekritické přijetí Havlova esejistického textu jako interpretačního autoritativního zdroje, který je založen na ostře kontrastní (a tedy až hystericky zjednodušující) bipolaritě myšlení, jež svým způsobem devaluje filozofické zdroje a východiska práce. Z přemýšlivého potězkávání existence jako něčeho, co je stále znovu obnovováno, a tedy nedefinitivní, a v této nedefinitivnosti každodenního zápasu fascinující, se přechází do polohy moralizování. Co naopak oceňuji, je zapojení Šafaříkova (nelehkého) myšlení do výstavby interpretačního rámce. Šafaříkovy pojmy poskytují hloubavou metaforičnost, s níž autorka svádí konkretizační zápas ve snaze zpřesnit její nelhostejnou nejednoznačnost, zde se ukazuje poctivost i limity autorčina přístupu.

Interpretace

Citlivá výstavba interpretačního rámce pokračuje do interpretačních pasáží výkladu jednotlivých děl. Jistou nerovnoměrnost můžeme konstatovat u vstupních synopsí jednotlivých dramát (oceňuji přitom strukturu makrokompozice, kdy jsou tyto pasáže jaksí uzávorkovány před vlastní interpretací). Už část věnovaná Oldřichu Daňkovi je odklonem od autorského textu k jistotě sekundárních textů, které tu v jakési koláži

vytvářejí interpretaci textu (přitom se Štěrbovou prostě není možné vždy souhlasit tak jednoduše), uvedení Suchého a Havlovy hry pak spoléhá na autorské metatexty.

Mísí se tu několik přístupů (či použití) textu: Text je zkoumán ve své časovosti jako součást společenského kontextu (má pak charakter alegorie odkazující ke konkrétní dobové situaci, přístup sociologický). Text je považován za osobní výpověď autora a jeho vlastním vyrovnáváním se s faustovskou otázkou (přístup individuálně psychologický). Text je východiskem významové interpretace, která je založena na principu *close reading*.

Pečlivé založení interpretačního aparátu se zúročuje v klíčových částech práce při rozboru jednotlivých dramát. Trpělivost při formulování východisek poskytla autorce nástroje, které jí nejenom umožňují sledovat význam textu, ale vlastně i jeho strukturní zákonitosti při výstavbě tématu. Díky tomu je práce soustředěná a nerozbíhavá. Analyticky přesvědčivá a systematická. I její závěr se nespokojí s pouhým opakováním zjištěných jednotlivostí, ale přes komparaci se vrací zpět k vlastním východiskům, tj. k nelhostejnému přemýšlení literaturou o aktuálních otázkách, které se autorky dotýkají jako příslušnice své generace.

Výsledkem je přemýšlivá, nespěchající, poctivě odvedená práce. O jejím úspěchu při obhajobě jsem už nyní přesvědčen.

Otázky

Zajímalo by mě při ní, jak autorka reflektuje vliv subžánrových principů na aktualizaci tématu? Máme tu přeci jen do činění se třemi typy zpracování tématu, ale i třemi zástupci různých subžánrů – psychologického, komického a filozofického. Jaký význam mají tyto subžánry na téma faustovské pokoušení.

Můžeme nějak rozlišit modelové čtenáře těchto textů? Jaká je v této souvislosti míra váhavosti v interpretačním završení (jistotě či nejistotě) smyslu?

Našli bychom v současné české literatuře důstojného pokračovatele tohoto faustovského tématu?

V Praze dne ...3.6.2019.....

.....
Podpis